Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

**Directoraat-generaal Agro**
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

*CC: de Staatsecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur*

**TER BESLISSING**
**Datum aangemaakt**
13 augustus 2026

**Kenmerk**
DGA-PAV / 108047178

**Kopie aan**

**Bijlage(n)**
2

nota
TER BESLISSING

Publicatie CBS-monitor Fosfaat- en stikstofexcretie in dierlijke mest, tweede kwartaalrapportage 2026

## Aanleiding

Op 25 augustus 2026 publiceert het CBS de tweede kwartaalrapportage 2026 van de CBS-monitor fosfaat- en stikstofexcretie in dierlijke mest met daarin gegevens over de verwachte mestproductie in 2026. Op dezelfde dag worden de Eerste en Tweede Kamer hierover schriftelijk geïnformeerd.

## Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd bijgevoegde brieven te ondertekenen.

## Kernpunten

- Op 25 augustus 2026 zal het CBS de tweede kwartaalrapportage 2026 van de CBS-monitor fosfaat- en stikstofexcretie door de Nederlandse veestapel publiceren met daarin een schatting van de verwachte mestproductie in 2026.
- De onzekerheid in de schatting is ook in deze kwartaalrapportage relatief groot, mede omdat het CBS zich baseert op voorlopige cijfers over de omvang van de veestapel, de hoeveelheden en de samenstelling van ruwvoer en krachtvoer voor rundvee, en voorlopige excretiefactoren voor varkens en pluimvee van 2025.
- Uit de tweede kwartaalrapportage 2026 blijkt dat het CBS verwacht dat in 2026 de mestproductie van de Nederlandse veestapel het nationale mestproductieplafond voor wat betreft fosfaat met 1,8 miljoen kg (+ 1,3%) zal overschrijden; voor stikstof wordt geen overschrijding van het plafond verwacht.
- Op sectoraal niveau verwacht het CBS dat in 2026:
  - de melkveehouderij het mestproductieplafond met 0,6 miljoen kg fosfaat (+0,8%) zal overschrijden;
  - de varkenshouderij het mestproductieplafond met 1,2 miljoen kg fosfaat (+4,3%) en 3,9 miljoen kg stikstof (+5,5%) zal overschrijden;

  - de pluimveehouderij *(kippen en kalkoenen)* het mestproductieplafond niet zal overschrijden.
- Het opnieuw introduceren van afroming van rechten bij verhandeling buiten familieverband in een sector, is aan de orde als verwacht wordt dat het sectorale mestproductieplafond overschreden wordt.
- Gelet op de door het CBS in 2026 verwachte overschrijding van het sectorale mestproductieplafond in de varkenshouderij, wordt geadviseerd te beginnen met de voorbereidingen voor het opnieuw introduceren van afroming in de varkenshouderij.
- Gezien de onzekerheid in de schatting van het CBS wordt geadviseerd definitieve besluitvorming in het kabinet over het daadwerkelijk introduceren van afroming op een later moment en na een zorgvuldig proces te laten plaatsvinden.
- Met deze brief wordt de Kamer tevens geïnformeerd over de verlenging van de openstelling van de Subsidieregeling extensivering melkveehouderij (Sem).

# Toelichting

Politieke context

- In de Kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw: maatregelpakket voor landbouw, natuur en stikstof' van 26 juni 2026[1] heeft het kabinet aangegeven om op basis van de tweede kwartaalrapportage 2026 een besluit te zullen nemen over het opnieuw introduceren van afroming in de varkenshouderij.
- Een besluit om te beginnen met de voorbereidingen van het opnieuw introduceren van afroming in de varkenshouderij zal door diverse politieke partijen worden gehekeld.

Krachtenveld

- Een besluit om te beginnen met de voorbereidingen van het opnieuw introduceren van afroming in de varkenshouderij zal door de sector als ongewenst en onnodig worden gekwalificeerd.
- Ongewenst, omdat afroming van invloed zal zijn op de handel in varkensrechten en daarmee op de dynamiek in de varkenshouderij.
- Onnodig, omdat de sector van mening is dat als gevolg van deelname aan de Lbv en Lbv-plus er minder varkens zijn dan waar het CBS in zijn berekening vanuit gaat waardoor er volgens de sector geen sprake is van een overschrijding.

[1] Kamerstukken II, 2025-2026, 36 800, XIV, nr. 87